Stockholms Historiska Årtal

Text och bild Wikipedia

Stockholms Historiska Årtal

Baltiska issjön var en stor färskvattensjö och en föregångare till Östersjön under perioden 12 500–13 000 f.Kr[1][a] till 9500–9600 f.Kr[b].

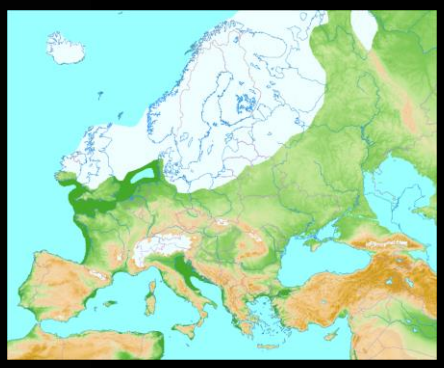

Sjön skapades då inlandsisen i den senaste skandinaviska istiden, Weichsel, gradvis började att dra sig tillbaka för cirka 15 000 år sedan.[2] I samband med detta bildades en färskvattenreservoar i södra delen av Östersjöbassängen. Sjön var där uppdämd dels av de omgivnade landområdena, dels av inlandsisen. Utloppet gick via Öresund och Stora Bält. Sjön upphörde att existera förmodligen genom att en öppning mellan glaciärfronten och berget Billingen bildades.[2] Sjön sänktes till havsytans dåvarande nivå vilket skapade Yoldiahavet.

Stockholms Historiska Årtal

De äldsta spåren efter människor i Gömmarområdet är från jägarstenåldern och mellan 8 000 och 9 000 år gamla. Fynd från stenåldern (pilspetsar av kvarts och andra redskap) har gjorts runt sjön Gömmaren. Vid den här tiden var Östersjöns vattennivå 50–60 meter högre än idag och Södertörn var ett skärgårdslandskap. Gömmaren var då en fjärd av Östersjön och här bosatte sig människor på jakt efter fisk, säl och sjöfågel. Lämningar efter en stenåldersboplats finns i sluttningen vid nordöstra sida om sjön (RAÄ-nummer: Huddinge 257:1).[3]

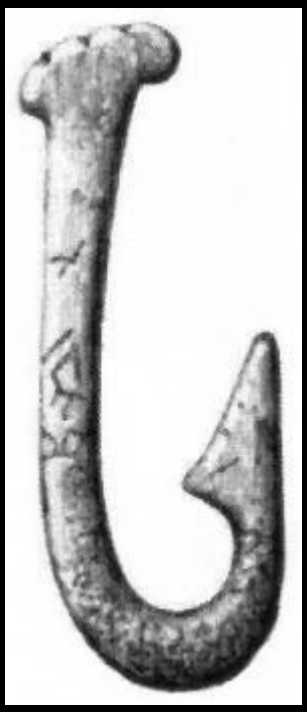

Från bronsåldern eller äldre järnåldern har man hittat lämningar strax utanför Gömmarområdet, i Gömmardalen. På yngre järnåldern fanns bosättningar vid Glömsta och Fullersta.

Stockholms Historiska Årtal

I Stockholmsförorten Huddinge söder om Stockholms kommun har man funnit de äldsta lämningarna av stenåldersjägares- och fiskares boplatser från cirka 6000 f.Kr. Fynden återfanns vid sjön Gömmaren i Gömmarens naturreservat och idag ligger dessa fynd 55–60 meter över havsytan. Den äldsta boplatsen inom det som idag utgör Stockholms kommun, finns i Skrubba i stadsdelen Skarpnäck. Boplatsen har en utbredning på cirka 20x60 meter och har daterats till omkring 4000 år f.Kr., samtidigt med etableringen av bondenäringen i södra Sverige. Här påträffades under utgrävningarna bland annat härdgropar, två skrapor och stora mängder kvartsavslag (spån) från redskapstillverkning. Ett av de märkligaste stenåldersfynden är en stridsyxa, förr kallade båtyxor, den så kallade *miniatyrbåtyxan från Rågsved*

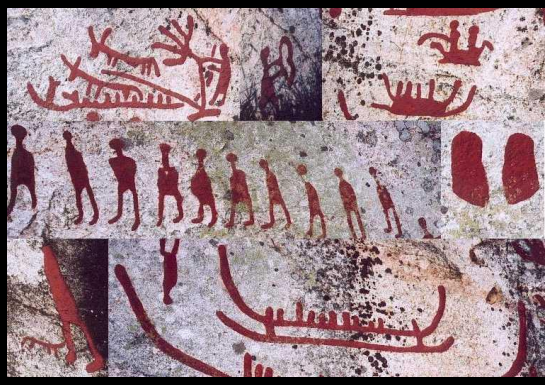

Stockholms Historiska Årtal

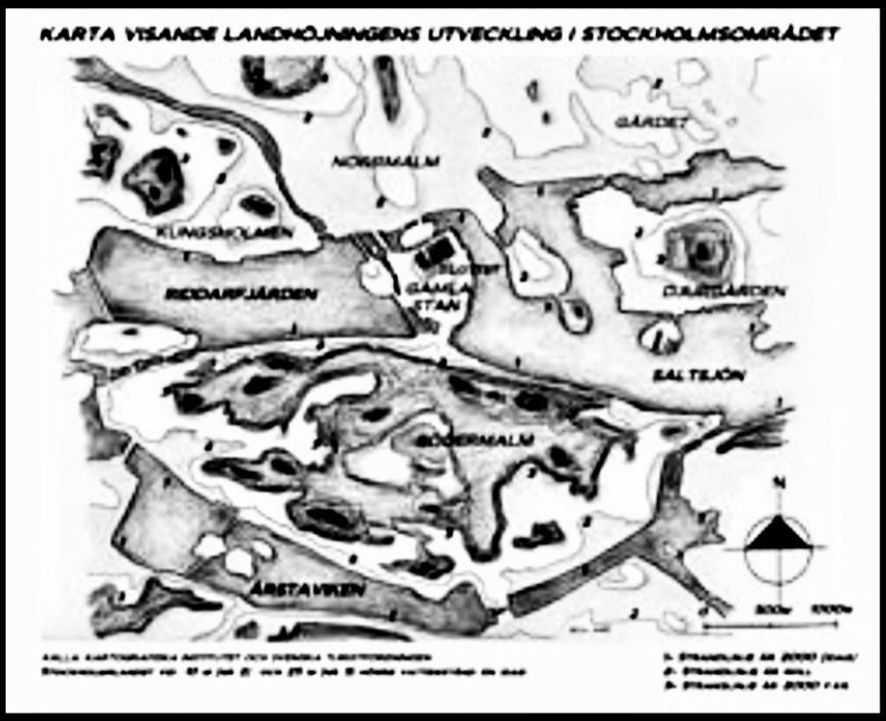

Rekonstruktion av stockholmsområdets strandlinjer för 4 000 år och för 2 000 år sedan. Enligt Gerard De Geer

En av 13 skålgropar i Högalidsparken från (1500-500 f.Kr.), dessa är 3–7 centimeter i diameter och 0,5-1,5 centimeter djupa.

Stockholms Historiska Årtal

Inlandsisen började smälta för 18 000 år sedan och hade dragit sig tillbaka till Stockholmstrakten cirka 11 500 år innan vår tid.[5][6] Det geografiska område som idag utgör Stockholm var havsbotten i mer än tusen år efter att inlandsisen hade smält undan. Stockholmsområdet låg cirka 160 meter under nuvarande havsnivå vid tiden för den Baltiska issjön, en sjö som tömdes för drygt 11 500 år sedan.[7] Under denna tid hade den postglaciala landhöjningen påbörjats, en genomsnittlig höjning med 11 millimeter per år och som fortgår än idag med cirka 3,8 mm per år i Stockholmsområdet.

Stockholmsområdet var därför länge ett örike. Den del av Stockholmsåsen som skulle komma att bebyggas med Stockholms medeltida stad — (Stadsholmen) — reste sig ur Östersjön vid mitten av 900-talet f.Kr.

Stockholms Historiska Årtal

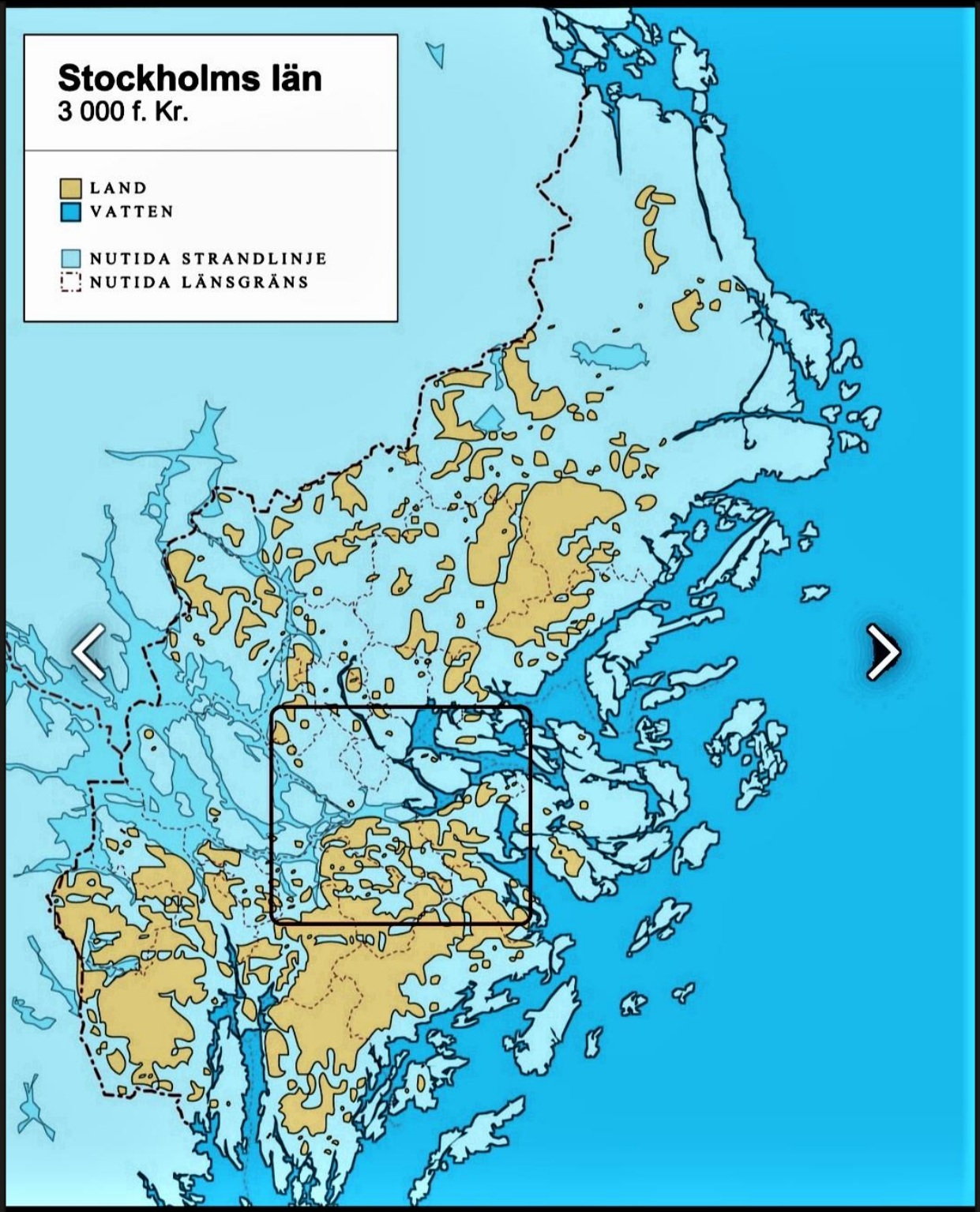

Stockholmsområdet 3 000 f....

Detaljer

Koyos • Public domain

Stockholms Historiska Årtal

Från bronsåldern eller äldre järnåldern har man hittat lämningar strax utanför Gömmarområdet, i Gömmardalen. På yngre järnåldern fanns bosättningar vid Glömsta och Fullersta.

På 1600-talet existerade många torp i området. Idag finns boställena *Kolartorp*, *Fullersta kvarn* och *Dammtorp* kvar och längst uppe i norr, i skogskanten mot Segeltorp, kan man hitta tegelstensrester efter torpet *Spikborn*. Fullersta kvarn var i drift från 1600-talet fram till 1800-talets slut. Av kvarnen återstår idag bara grunden av gråsten och kvarndammen. Dammtorp är beläget vid bäcken som rinner mellan Gömmaren och Fullersta kvarn. Idag är bostadshuset om- och tillbyggt. Dessa äldre torpställen ligger visserligen inom reservatet men underligger inte reservatsbestämmelserna.

Stockholms Historiska Årtal

Tidslinje över Stockholms historia:

Stockholms blodbad år 1520, skildrat i Blodbadstavlan

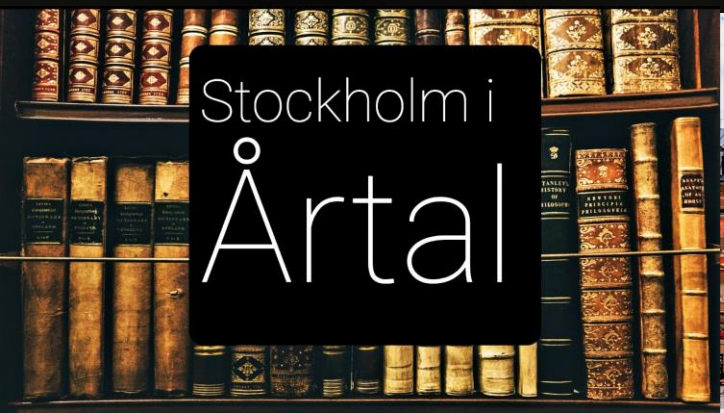

Stockholms Historiska Årtal

Fornlämningar visar att Stockholmstrakten varit bebodd sedan stenåldern. De äldsta stenåldersfynden i området är från 6000 år f.Kr. och många spår efter mänsklig aktivitet finns även från brons- och järnåldern.

Genom Riksrådets privilegiebrev 1436 fick Stockholm stadsprivilegier, vilket brukar användas som referens för starten av Stockholms roll som huvudstad. 1520 intogs Stockholm för första och hittills sista gången av en främmande armé, när danske kung Kristian II belägrade staden. Större delen av adeln och riksråden hade den 6 mars samma år hyllat Kristian II som svensk kung vid Uppsala dagtingan. Tre år senare intogs Stockholm av Gustav Vasa varmed en stark svensk stat successivt etablerades med centrum i Stockholm.

Stockholms Historiska Årtal

1200-talet

1252, juli - Benämningen Stockholm dokumenteras i form av Skyddsbrevet för Fogdö kloster.

1264 - Storkyrkan byggs (traditionellt årtal).

1270 - Magnus Ladulås donerar pengar till grundandet av Gråbrödraklostret på nuvarande Riddarholmen.

1278 - Sankt Örjans hospital (även *Sankt Görans hospital* eller *Örjansgården*) nämns första gången.

1289 - Sankta Klara kloster grundas.

Stockholms Historiska Årtal

1300-talet

1334 - Johanniterbrödernas kloster grundas.

1336 - Svartbrödraklostret i Stockholm grundläggs av kung Magnus Eriksson genom en donation.

1330-talet - Rådstugan omnämns första gången (eldhärjas).

1347, sommaren - Magnus Eriksson får påvligt tillstånd att uppföra Maria Magdalena kapell.

1389 eller 1392 - Hättebröderna, som tagit makten i Stockholm, iscensätter Käpplingemorden på sina motståndare.

Stockholms Historiska Årtal

1400-talet

1430 - Stockholms stads skotteböcker börjar utges.

1436, 1 maj - Riksrådets privilegiebrev utfärdas.

1460-talet - Stockholms stads tänkeböcker påbörjas.

1470-talet - Tortyrkammaren Tjuvakällaren och fängelset Siskeburen inrättas.

1471, 10 oktober - Slaget vid Brunkeberg utkämpas.

Stockholms Historiska Årtal

1500-talet

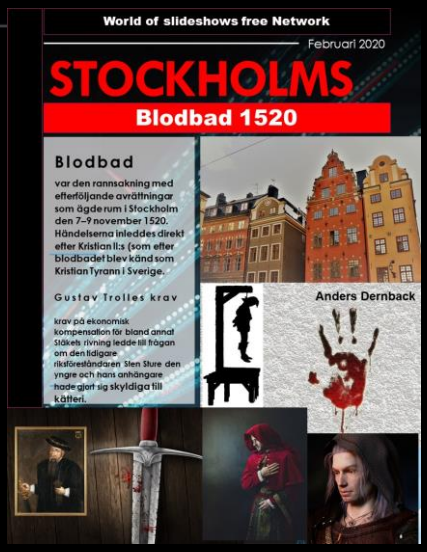

1520, 8-10 november - Stockholms blodbad äger rum.

1523, 24 juni - Gustav Vasa gör sitt intåg i Stockholm.

1527 - Samtliga kloster i Stockholm, Gråbrödraklostret, Klara kloster, Johanniterbröderna och Svartbrödraklostret, stängs i samband med Svenska reformationen.

1558 - Danvikens hospital grundas.

1576 - Collegium regium Stockholmense grundas.

1593 - Collegium regium Stockholmense attackeras och stängs.

Stockholms Historiska Årtal

Stockholms Historiska Årtal

1600-talet

1625, 1 september - Den stora vådelden bryter ut på Stadsholmen.

1627 - Stora Bollhuset öppnas.

1628, 28 augusti - Regalskeppet Vasa sjunker under sin jungfrufärd utanför Beckholmen.

1633 - Stora Barnhuset inrättas.

1634 - med 1634 års regeringsform införs Sveriges indelning i län, men för Stockholm inrättas i stället Överståthållarämbetet.

1636 - Nya smedjegården grundas.

1637 - Allmänna Barnhuset inrättas.

1640 - Björngårdsteatern blir möjligen Sveriges första teater.

1649 - Långholmens spinnhus inrättas.

1653 - Lilla Bollhuset färdigställs.

Stockholms Historiska Årtal

1700-talet

1710, juli - Pesten kommer till Stockholm för sista gången.

1715, 3 maj - i Stockholm inträffade en total solförmörkelse den 3 maj 1715.[1]

1719 - Södermalmsupproret

1723 - Katarinabranden 1723

1737 - Den första svenskspråkiga teatern i Stora Bollhuset invigs.

1751, 8 juni - Klarabranden ödelägger stora delar av Klarakvarteren samt delar av Södermalm.

1752 - Sveriges första sjukhus, Serafimerlasarettet, grundas.

1754, första advent - det nya Stockholms slott tas i bruk av kung Adolf Fredrik och drottning Lovisa Ulrika.

Stockholms Historiska Årtal

Urvädersgränd 3

Stockholms Historiska Årtal

1756 - Kuppen 1756 slås ned.

1759 - Mariabranden 1759

1772, 19 augusti - Gustav III:s statskupp avslutar frihetstiden.

1772 - Tjuvakällaren, Siskeburen och Rosenkammaren stängs.

1772 - Invigningen av nöjesetablissemanget Vauxhall, Kungsträdgården.

1773 - Operan och Kungliga baletten invigs i Stora Bollhuset.

1775 - Allmänna barnbördshuset öppnar.

1788 - Dramaten öppnas i Stora Bollhuset.

1792, 16 mars - Kung Gustav III blir skjuten på operan och avlider den två veckor senare.

1793 - Ebelska uppploppet.

Kung Adolf Fredrik 1751-71

Han dog i slaganfall 1771, 1772
G: krönt

Gustav föds på Wrangelska Palatset, Riddarholmen, 1746, slottet Tre Kronor brann 1697, så en reserv bostad

Stockholms Historiska Årtal

1800-talet

1802, 15 november - En brand härjar på Riddarholmen.

1810 - Fersenska mordet

1825 - Makalös brinner ned.

1831 - Wallinska skolan, Stockholms första seriösa skola för flickor, öppnas.

1835 - Riddarholmskyrkans brand 1835

1838 - Crusenstolpska kravallerna

1842 - Bohnstedt & Bergmans bomullsspinneri brinner.

1848 - Marsoroligheterna

1853, 18 december - Klaragasverket, Stockholms första gasverk, invigs.

1857 - Mosebacke brand 1857

1861 - Skanstullsverket, Stockholms första vattenverk, tas i drift.

Stockholms Historiska Årtal

1800-talet

1802, 15 november - En brand härjar på Riddarholmen.

1810 - Fersenska mordet

1825 - Makalös brinner ned.

1831 - Wallinska skolan, Stockholms första seriösa skola för flickor, öppnas.

1835 - Riddarholmskyrkans brand 1835

1838 - Crusenstolpska kravallerna

1842 - Bohnstedt & Bergmans bomullsspinneri brinner.

1848 - Marsoroligheterna

1853, 18 december - Klaragasverket, Stockholms första gasverk, invigs.

1857 - Mosebacke brand 1857

1861 - Skanstullsverket, Stockholms första vattenverk, tas i drift.

Stockholms Historiska Årtal

1861 - Högre lärarinneseminariet, Sveriges första högre utbildningsistitution öppen för kvinnor, invigs.

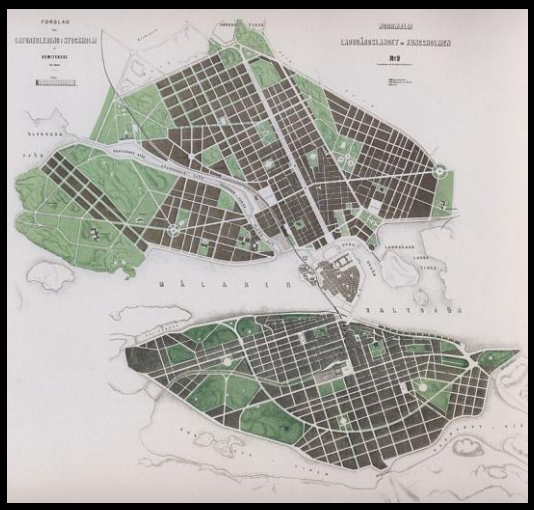

1866, 15 juni - Den första Stockholmsutställningen, som blir Sveriges första internationella utställning, invigs i Kungsträdgården.

1868 - Kungliga Djurgården införlivas i Stockholms stad.

1868 - Lindhagenplanen läggs fram.

1869 - Värdshuset Blå portens brand.

1871, 18 juli - Järnvägen genom Stockholm blir färdig och Stockholms Central invigs.

1875 - Centraltryckeriet brinner ned.

1878, 31 oktober - Eldkvarn brinner.

1878 - Tyska kyrkans brand 1878.

1884 - Sophiahemmet Högskola öppnas.

Stockholms Historiska Årtal

1884 - Sophiahemmet Högskola öppnas.

1889 - Sophiahemmet grundas.

1892, 13 september - Brunkebergsverket, Stockholms första elektricitetsverk, invigs.

1897, 15 maj - Nästa stora Stockholmsutställning invigs.

Flyborgska smällen

Flyborgska smällen eller Piperska smällen, kallas mordet på direktör Sixten Flyborg (1892-1926) som ägde rum natten till fredagen den 12 mars 1926 klockan 03:13 på Pipersgatans krön framför nummer 14, på Kungsholmen i Stockholm. Mordet utfördes med hjälp av en dynamitladdning, som två attentatsmän fäste på en droskbil, som direktör Flyborg hade beställt fram.
Flyborg ägde tillsammans med Eric von Arbin en tefirma på Kungsholms hamnplan 3. Flyborg och von Arbin hade växt upp tillsammans, varit skolkamrater, tillbringat en tid på sanatorium och fem år på Ceylon, där de fick idén att börja importera te. Alexander Krüger, som var von Arbins kumpan, hade vuxit upp på Artillerigatan på Östermalm.

De båda kumpanerna anhölls redan några timmar efter dådet och erkände efter en veckas förhör. Under tre dagar fick de häktade sitta utan att någon talade med dem och utan vetskap om de resultat man kommit fram till vid undersökningen. För von Arbin blev pressen för stark och han var den som först erkände. Det var inte första gången som de två männen hade försökt att ta Flyborgs liv. Denne hade en livförsäkring på 100 000 kronor och den summan kunde ha räddat firman, som var i ekonomiska svårigheter.

Rättegången väckte mycket stor uppmärksamhet. Domen för båda bestod av livstids straffarbete och ett skadestånd på 72 259 kronor och 40 öre.

Stockholm Foto 1920-2020

Krüger hade vistats en tid i USA på grund av sitt vilda leverne, som bland annat lett till relegeringar från flera privatskolor. En tid hade han också tagits om hand av Hermann Göring. I slutet av 1922 var han tillbaka i Stockholm och blev närmare bekant med Eric von Arbin. De planlade flera brott och genomförde bland annat försäkringsbedrägerier. Vid attentatet mot Sixten Flyborg monterade von Arbin och Krüger sex kilo dynamit på bagagehållaren till en taxi, av märket Buick, som beställts åt denne. Von Arbin tände på stubinen och 90 sekunder senare exploderade laddningen. Explosionen var så kraftig att den påstods ha hörts över hela Kungsholmen. Flyborg avled och hans överkropp återfanns omkring 100 meter från attentatsplatsen, på gården bakom Piperska muren. Chauffören Bror Strömberg undkom däremot med endast smärre skador.

Den söndersprängda taxibilen efter explosionen.

Den Flyborgska smällen

Anders Dernback / bildspel
Text wikipedia

VM seger 1953

Sveriges Sven Tumba i segermatchen mot Västtyskland (8-6).

Världsmästerskapet i ishockey för herrar 1953 var det 20:e världsmästerskapet i ishockey för herrar, arrangerat av IIHF, och matcherna europeiska lag emellan gällde samtidigt som det 31:a Europamästerskapet i ishockey för herrar. Turneringen spelades 7 - 15 mars 1953 i Zürich och Basel, Schweiz.

Stockholms Historiska Årtal

1900-talet

1909, 4 juni - Konstindustriutställningen 1909 invigs.

1912 - Olympiska sommarspelen 1912 arrangeras i Stockholm.

1913 - Brännkyrka landskommun införlivas i Stockholms stad.

1916 - Bromma landskommun införlivas i Stockholms stad.

1919, 16 juni - Stadsfullmäktige beslutar att genomföra en författningsreform.

1921 - Lindarängens flyghamn anläggs.

1930, 6 mars - En trafikkommitté tillsätts.

1930, 16 maj - Den tredje stora Stockholmsutställningen invigs.

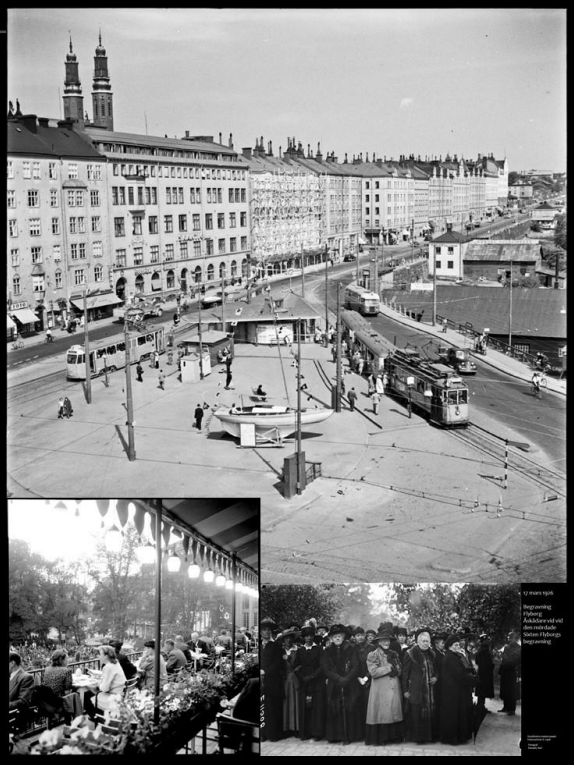

Stockholm Foto åren 1920 - 2020

Stockholms Historiska Årtal

1913 - Brännkyrka landskommun införlivas i Stockholms stad.

1916 - Bromma landskommun införlivas i Stockholms stad.

1919, 16 juni - Stadsfullmäktige beslutar att genomföra en författningsreform.

1921 - Lindarängens flyghamn anläggs.

1930, 6 mars - En trafikkommitté tillsätts.

1930, 16 maj - Den tredje stora Stockholmsutställningen invigs.

1935, 15 oktober - Slussen invigs.

1936, 23 maj - Bromma flygfält invigs av Gustaf V och borgarrådet Yngve Larsson.

1940, 1 oktober - En ny författningsreform träder i kraft.

Stockholms Historiska Årtal

1940, 1 oktober - En ny författningsreform träder i kraft.

1942 - Stockholms stift bildas och Storkyrkan blir domkyrka.

1945, 7 maj - Fredsdagen firas på Kungsgatan med konfettiparad.

1946 foto Lennart Petersen Stockholmskällan.

1945, 18 juni - Principbeslutet att genomföra Norrmalmsregleringen fattas av Stockholms stadsfullmäktige.

1961 Klarabergsviadukten. (Foto Lennart Petersens)

1949 - Spånga landskommun och Hässelby villastads köping införlivas i Stockholms stad.

1950 - Stockholms tunnelbana tas i drift.

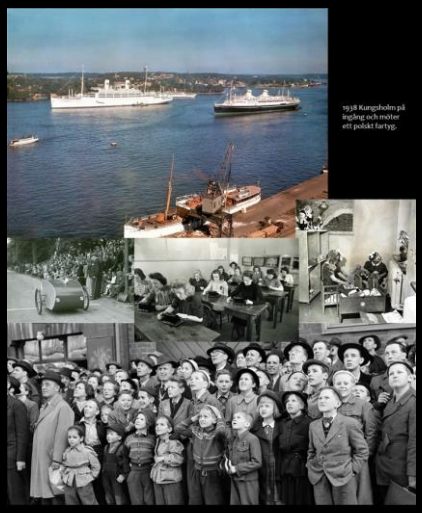
1938 Kungsholm på ingång och möter ett polskt fartyg.

Folksamling som tittar på en eldsvåda på Fleminggatan den 21 april 1950. Vi vet att fotografen heter Yngve Karlsson men vilka människorna på bilden är vet vi inte.

1961 - Vårbyaffären ritar om stadsgränsen gentemot Huddinge.

1961, 24 april - Regalskeppet Vasa bärgas utanför Beckholmen.

Stockholms Historiska Årtal

1961, 24 april - Regalskeppet Vasa bärgas utanför Beckholmen.

1968 - Överståthållarämbetet avskaffas och Stockholms stad blir en del av Stockholms län.

1971, 12 maj - almstriden i Kungsträdgården.

1986, 28 februari - statsminister Olof Palme mördas i korsningen Sveavägen–Tunnelgatan.

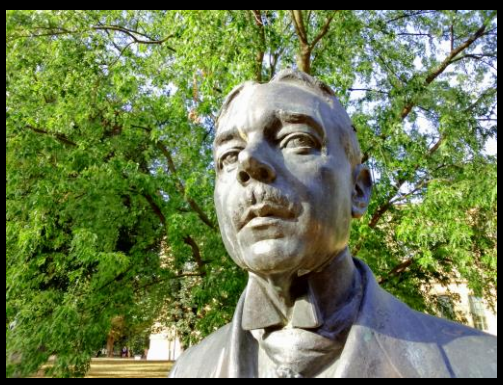

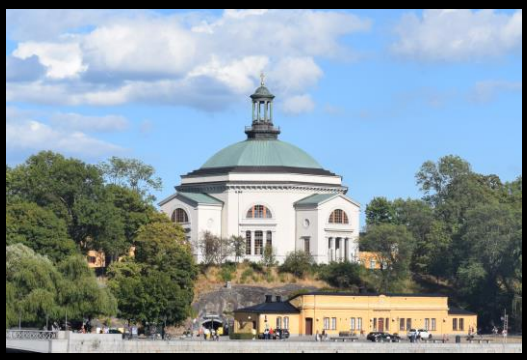

Stockholms Historiska Årtal

1961 - Vårbyaffären ritar om stadsgränsen gentemot Huddinge.

1961, 24 april - Regalskeppet Vasa bärgas utanför Beckholmen.

1968 - Överståthållarämbetet avskaffas och Stockholms stad blir en del av Stockholms län.

1971, 12 maj - almstriden i Kungsträdgården.

1986, 28 februari - statsminister Olof Palme mördas i korsningen Sveavägen–Tunnelgatan.

Stockholms Historiska Årtal

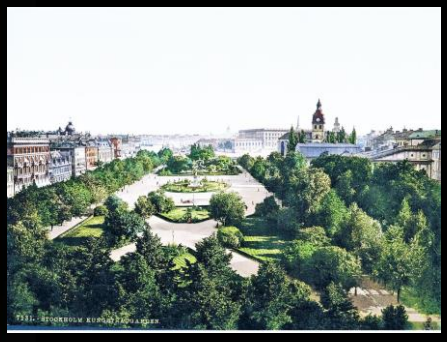

Carl Johan Billmarks litografi från 1868 över Stockholm med en vy från en position högt över Södra Djurgården mot väster, förmodligen skapad utifrån tidiga fotografier från ballongfärder över området. Till vänster syns Stockholms första järnvägsstation, belägen på Södermalm.

Befästning och övrig bebyggelse tillkom på den så kallade *Holmen*, nu Stadsholmen, jämte några mindre öar belägna i gattet mellan Mälaren och Saltsjön. Genom landhöjningen hade dessa på 900-talet blivit tillräckligt stora för att kunna tas i anspråk för ett fiskeläge med permanent bosättning.

Stockholms Historiska Årtal

Under stormaktstiden inleddes den första organiserade stadsplaneringen under överståthållaren Clas Larsson Flemings befäl varmed staden expanderade ut på nuvarande Norrmalm och Södermalm. Det gamla Slottet Tre Kronor totalförstördes i slottsbranden 1697, därefter uppfördes Stockholms slott på samma plats. I mitten av 1700-talet och den så kallade frihetstiden hade befolkningen ökat till drygt 60 000 invånare[4] och Stockholm hade utvecklats till landets ledande industristad. Under Gustav III:s regeringstid 1771-1792 upplevde staden ett kulturellt uppsving, bland annat grundades Konstakademien och Kungliga Operan.

Stockholms Historiska Årtal

Celsa Cäecilia Steltzer

Editha Gertrud Schweinoch

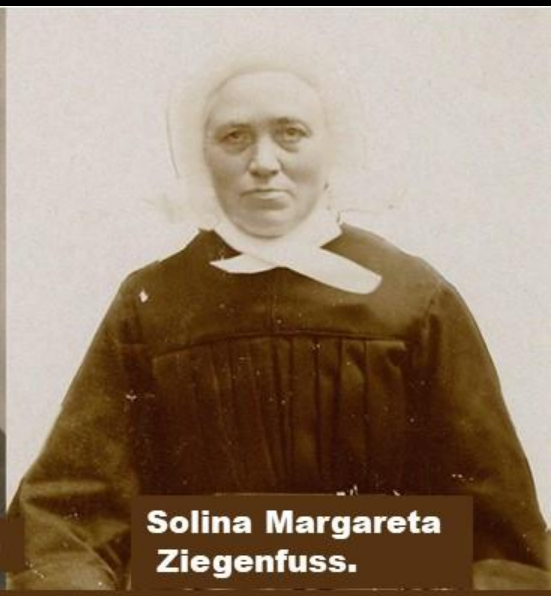

Solina Margareta Ziegenfuss.

Lärarinnor vid Katolska pojkskolan under sent 1800-tal

I Stockholm hade det funnits en liten katolsk skola ända sedan början av 1800-talet. År 1857 köpte katolska församlingen in en större egendom — Pauliska malmgården — på Södermalm, strax öster om Fatburssjön. Huvudbyggnaden var ett trevånings stenhus med flyglar som byggts 1776. Dessutom ingick en stor trädgård ner mot Fatburssjön, samt låga hus längs med Götgatan 46. Stenhuset och flyglarna finns ännu kvar. Nu är adressen Götgatan 58A. Här inrättades 1861 en pojkskola och ett skolhem med prästen Johann Georg Huber som rektor. Förhoppningen var att några av eleverna skulle välja att studera till katolska präster. Lektionerna pågick från klockan 10.00-14.00. Som lärare fungerade inte bara präster utan från 1866 även elisabetsystrar, som var utbildade lärare, från nuvarande Polen och Tyskland. Systrarna både bodde och arbetade i byggnaden.

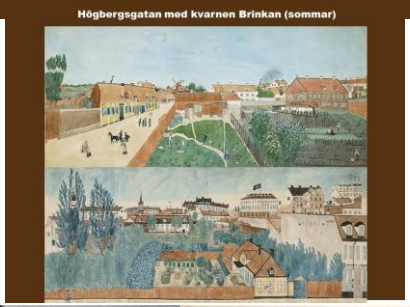
Högbergsgatan med kvarnen Brinkan (sommar)

Stockholms Historiska Årtal

Första hälften av 1800-talet medförde en period av stagnation då trångboddhet, fattigdom, svält, bristande hygieniska förhållanden och grasserande sjukdomar var stora problem. År 1850 hade Stockholm 93 000 invånare. Industrialiseringen från 1860- och 1870-talen kom att bli en av stadens mest expansiva perioder. På 35 år kom befolkningen att öka till 216 000 invånare. En ny stadsplan togs fram under ledning av stadsplaneraren och politikern Albert Lindhagen och mot slutet av 1800-talet byggdes staden snabbt ut på malmarna med en regelbunden stenstad. De första järnvägarna, gasverken, vattenverken och elektricitetsverken införlivades i stadsmiljön.

Stockholms Historiska Årtal

Stockholms stadsplanering har präglats av tre stora regleringar: Flemings rutnätsplan på 1600-talet, Albert Lindhagens esplanadplaner på 1800-talet och Yngve Larssons modernistiska Norrmalmsreglering på 1900-talet. Alla hämtade sina idéer från sin tids stora stilriktningar inom konsten och arkitekturen: renässansen, klassicismen och modernismen, och alla tre lämnade tydliga spår i stadens stadsbild efter sig.

Stockholms trädgårdsstäders planering började 1907 och byggde inte på reglering av befintliga, bebyggda områden utan på stadsplanering av nyförvärvade landområden utanför stenstaden. Drivande krafter bakom projektet var politikern och borgmästaren Carl Lindhagen, stadsingenjören Herman Ygberg och planarkitekten Per Olof Hallman. Bakgrunden var den låga bostadsstandarden för arbetarfamiljer

Klas Fleming, född i mars 1592 i Villnäs, i landskapet Egentliga Finland i Västra Finlands län, nordväst om Åbo, död 26 juli 1644 ombord på sitt fartyg i Kielbukten, var en svensk amiral, riksråd, överståthållare och stadsplanerare.

Clas Larsson Fleming

Litografi av Otto Wallgren.

Född	1592[1]

Strandkyrkogården är en begravningsplats vid sjön Drevviken i stadsdelen Skrubba i den sydöstra delen av Stockholms kommun.

Entrén till Strandkyrkogården.

Stockholms Historiska Årtal

Stadsplanering i Stockholm enligt modern uppfattning, som en medveten övergripande planering, kom inte igång i staden förrän på 1620-talet. Innan dess växte det medeltida Stockholm, som huvudsakligen omfattade Stadsholmen, mer eller mindre fritt. Först med Sveriges tid som stormakt och Stockholms utnämnande till rikets huvudstad 1634 började en systematisk reglering av staden. I likhet med arkitekturen har idéerna hämtats från Europa och USA och sedan anpassats till stockholmska förhållanden.

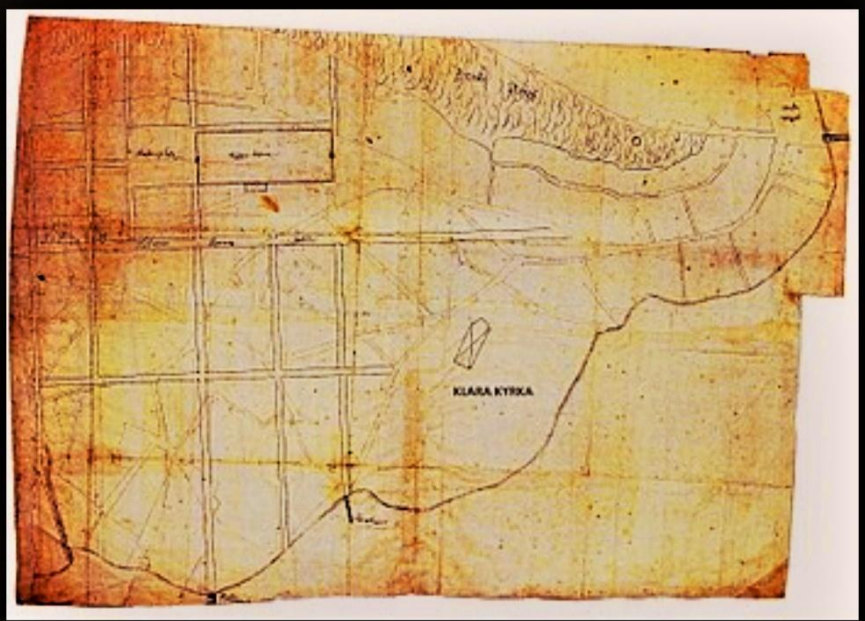

Stockholms Historiska Årtal

Stockholms första gatureglering på Norrmalm, upprättat av stadsingenjören Anders Torstensson år 1637 (norr är till vänster).

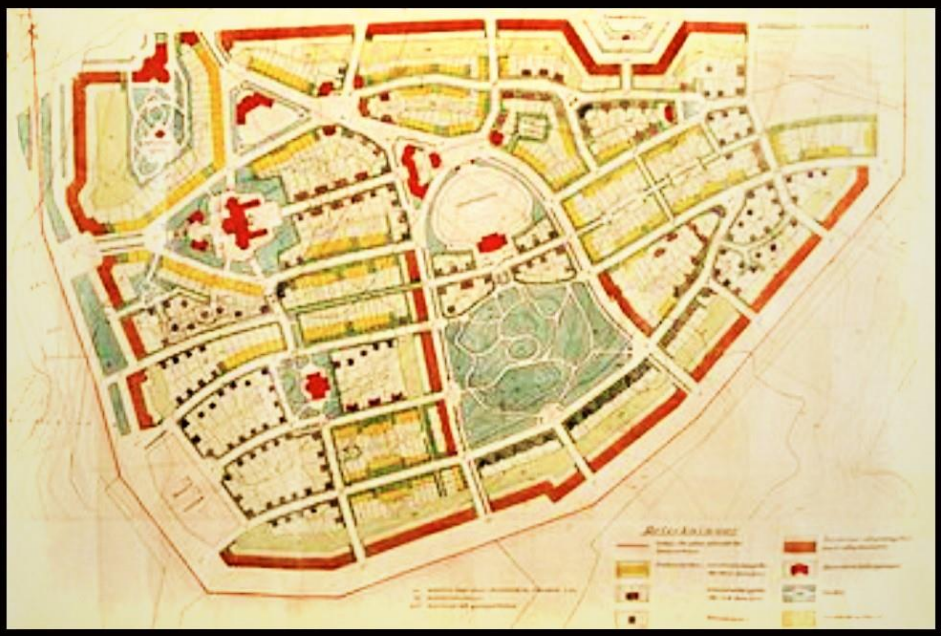

Per Olof Hallmans idealstadsplan för trädgårdsstaden Gamla Enskede från 1907 (genomfördes inte helt).

Stockholms Historiska Årtal

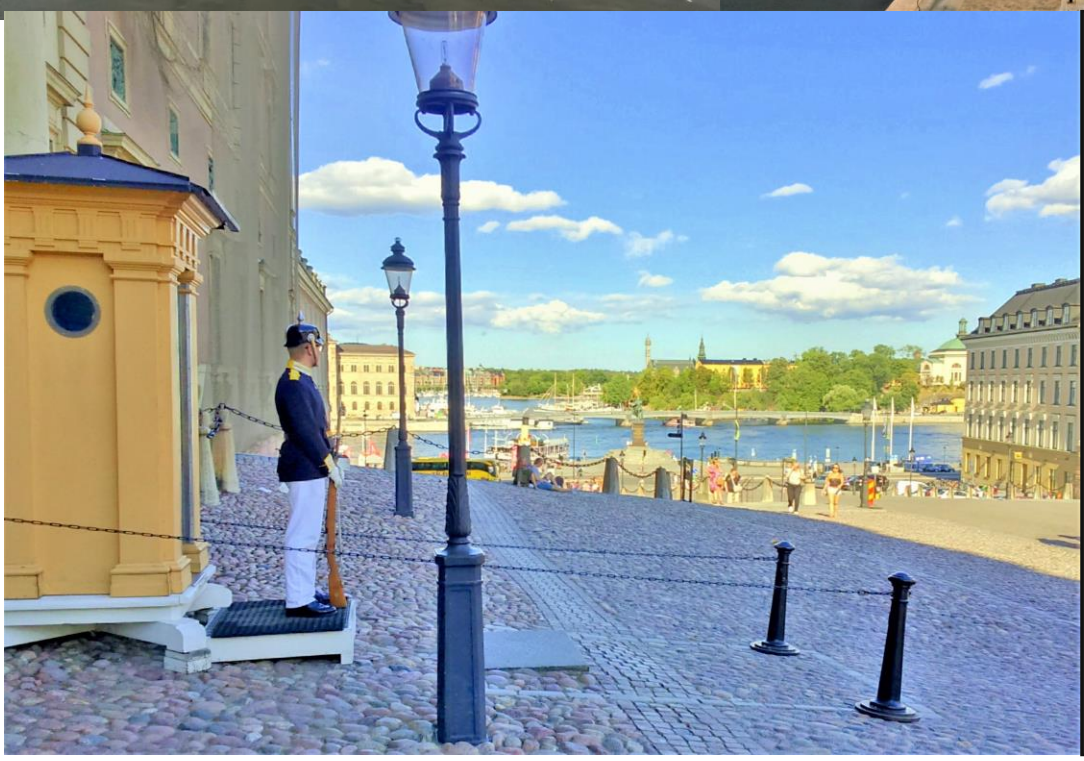

Stockholms Historiska Årtal

Åren kring sekelskiftet 1900 hyste bland annat den stora Stockholmsutställningen 1897 och de Olympiska spelen 1912. Sverige och Stockholm blev lyckligtvis förskonade från de två världskrigen under 1900-talet och när freden kom i maj 1945, påbörjades ett av stadens och landets största stadsomdaningsprojekt; Norrmalmsregleringen, som skulle omvandla nedre Norrmalm till en ny stadsdel och där skapa det nuvarande Stockholms city. Längs de nya tunnelbanelinjerna växte nya förorter upp långt utanför tullarna.

Stockholms Historiska Årtal

Gömmarens naturreservat ligger i västr Huddinge kommun söder om Stockholm. Naturreservatet begränsas norr av Segeltorp och Vårby, i öster av Snättringe, i söder av Fullersta och Glömsta och i väst av Masmo. Reservatet, som har sitt namn efter sjön Gömmaren, bildades år 1995 och utökades år 2010. Markägare är Huddinge kommun och privatpersoner. Genom området sträcker sig *Gömmarrundan* och en del av *Huddingeleden*.

Gömmarens naturreservat
Naturreservat

Land	Sverige

Gömmarens naturreservat
Naturreservat

Land	Sverige
Kommun	Huddinge kommun[1]
Area	765,91 hektar[1]
- därav vatten	20,264 hektar[2]
Inrättat	29 januari 1998[2]

Läge

Stockholms Historiska Årtal

Fullersta kvarn på 1860-talet.

Torpet *Fullersta kvarn*, på 1600-talet även kallad *Nykvarn*, utgjorde ett halvt mantal. Kvarnen var i bruk från 1689 till slutet av 1800-talet. Den gamla kvarnen byggdes vid Fullerstaån, som just här har ett fall på fem meter.

Första kända mjölnare var Marcus Larsson som bodde här 1745. Av själva kvarnen är bara grundmurar av gråsten

Fullersta kvarn är en del av Gömmarens naturreservat och rester efter en vattenkvarn i Huddinge kommun söder om Stockholm.

Kvarntorpet på våren 2019.

Första kända mjölnare var Marcus Larsson som bodde här 1745. Av själva kvarnen är bara grundmurar av gråsten kvar, men kvarndammen och kvarntorpets stugor finns bevarade. Ovanför kvarnfallet finns en berghäll med en inskription från Amerika-utvandringstiden: *"Farväl du kära fosterland 1872 August"* (August i runskrift). Bakom avskedshälsningen stod kvarndrängen Johan August Andersson (1850-04-29 - 1934-05-06), som år 1872 emigrerade från Fullersta till Nordamerika. Han levde resten av sitt liv i Cannon City, Fremont, Colorado, och återvände aldrig till sitt hemland.[1]

Stockholms Historiska Årtal

Kulturlandskapet med kvarntorpet

Kvarndammen och bron

Kvarntorpet

Kvarnfundamentet

Kvarndammen